

учителя, майстерності дітей в будь-якій діяльності, психологічній атмосфері.

Отже, у музично-освітньому процесі методика відіграє основну роль, оскільки без неї взагалі неможливий ні сам освітній процес, ні його позитивний результат. Кожен учитель музики в початковій школі має право обирати ту програму, яка, на його думку, найкраще сприяє розвитку його творчих задумів і можливостей, що ґрунтуються на правильних уявленнях про природу музики, її соціальні функції та можливості естетичного впливу на дитину тощо. Але найкращого результату в навчально-виховному процесі досягне той учитель, який бачить перспективу подальшого розвитку учнів, тому що головною метою музичного навчання є виховання особистості учня, а не набуття ним знань, умінь і навичок.

ЛІТЕРАТУРА

1. Турчин Т. М. Початкова музична освіта: проблеми модернізації : монографія / Т. М. Турчин. – Чернігів : ПАТ “ПВК “Десна”, 2013. – 368 с.

УДК 371

В. Г. Хоменко,

кандидат технічних наук, професор
(Бердянський державний
педагогічний університет)

ЗМІСТ ДУАЛЬНИХ ОРГАНІЗАЦІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ-ПЕДАГОГІВ КОМП'ЮТЕРНОГО ПРОФІЛЮ

Постановка проблеми. Потреби сьогодення вимагають від майбутніх інженерів-педагогів комп'ютерного профілю вміти виконувати не лише навчально-виховну та виробничо-технічну діяльність, а й організаційно-керівну, яка може бути реалізована ним як у навчальному закладі, так і в науковій установі чи на підприємстві.

Взагалі, діяльність інженера-педагога та різноманітність посад, на яких він може працювати, підкреслює багатогранність його функціональних можливостей та підтверджує дуальний характер змісту поняття “інженер-педагог”. І щоб бути фахівцем, який знає особливості комп'ютерної техніки та добре орієнтується в комп'ютерних технологіях, володіє практичними професійними навичками їх реалізації, а також створює методики реалізації різних технологій при проведенні теоретичного і практичного навчання, студенту необхідно володіти дуальними компетентностями.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У педагогічній літературі достатньо багато приділялось уваги різним підходам до навчання майбутніх інженерів-педагогів. Л. Виготський, О. Леонтьєв, С. Рубінштейн, Г. Атанова, Б. Бадмаєва, П. Гальперіна та ін. були засновниками теорії діяльнісного підходу. Теорія компетентнісно-орієнтованого підходу до навчання викладена в працях В. Байденка, Н. Бібік, В. Безпалька, Е. Зеєра, І. Зимньої, І. Зязюна, Н. Кузьміної, А. Маркової, О. Овчарук, Л. Петровської, Г. Терещука, А. Хуторського та ін. Питання професійної компетентності

майбутніх інженерів-педагогів розкрито в працях Н. Брюханової, О. Коваленко, Л. Тархан та ін. Однак у цих роботах не розкрито питання дуальних компетентностей майбутніх інженерів-педагогів.

Метою статті є визначення змісту дуальних організаційних компетентностей, якими повинні володіти майбутні інженери-педагоги комп'ютерного профілю.

Будь-який виробничий процес повинен починатися з організаційної діяльності. Взагалі, поняття “організація” розуміють у двох значеннях. Перше – процес, діяльність, спрямована на взаємодію людей, речей, ідей. Це значення включає процес об'єднання людей у єдине ціле з метою створення життєздатної, робочої стійкої системи. Друге – форма виявлення спільної діяльності (організаційна структура – підприємство, навчальний заклад та ін.) [1].

Організація будь-якої системи (педагогічної або виробничої) вимагає такого підбору і поєднання її елементів, яке забезпечувало б гармонійне функціонування.

Організація як вид виробничої діяльності виникла з появою перших виробничих сил і форм поопераційного поділу праці. У сучасній теорії організації така діяльність розглядається як особливий вид людської творчості, що являє собою сукупність трудових процесів і основу ефективності будь-якої діяльності.

З точки зору педагогічного процесу організаційна діяльність – це діяльність щодо забезпечення умов протікання педагогічного процесу; вона здійснюється через систему, форми організації, а також організаційні структури педагогічного процесу.

На думку Н. Нікітіної, О. Желєзнякової, М. Петухова, організаційна діяльність педагога забезпечує організацію його педагогічних дій і діяльності студентів у навчально-виховному процесі. Наприклад, організаційна діяльність майстра виробничого навчання та викладача спеціальних дисциплін і учнів ПТНЗ здійснюється в межах навчально-виробничого процесу [2].

Отже, для організації як технологічного процесу, так і процесу професійної підготовки потрібно підготувати матеріально-технічне та комплексне методичне забезпечення, а також провести контроль отриманих результатів. Тому група дуальних організаційних компетентностей поділяється на дуальні компетентності з організації:

- матеріально-технічного забезпечення технологічного процесу та процесу професійної підготовки;
- навчально-методичного забезпечення технологічного процесу та процесу професійної підготовки;
- контролю технологічного процесу та процесу професійної підготовки.

Наповнимо конкретним змістом кожен з перелічених дуальних компетентностей.

Першою розглянемо дуальну компетентність з організації матеріально-технічного забезпечення технологічного процесу та процесу професійної підготовки. Першим кроком до організації навчального процесу

є обрання приміщення для комп'ютерного класу, серверної, кросової, апаратного приміщення та ін., а також виконання робіт з їх підготовки. Облаштування, обладнання, реконструкція цих приміщень здійснюється відповідно до вимог Державних санітарних правил і норм влаштування, утримання навчальних закладів та організації навчально-виховного процесу, затверджених постановою Головного державного санітарного лікаря України від 14.08.2001 № 63 (далі – ДСанПіН 5.5.2.008-01), та Державних санітарних норм і правил улаштування й обладнання кабінетів комп'ютерної техніки в навчальних закладах та режиму праці учнів на персональних комп'ютерах, затверджених постановою Головного державного санітарного лікаря України від 30.12.98 №9 (далі – ДСанПіН 5.5.6.009-98). Також приміщення повинні відповідати вимогам п.2 ДСанПіН5.5.6.009-98 та наказу ДНАОП від 10.02.99 №21.

Тому майбутній фахівець, у якого сформована дуальна компетентність з організації матеріально-технічного забезпечення технологічного процесу та процесу професійної підготовки, повинен володіти знаннями та вміннями з:

- вибору приміщення (знати та вміти розраховувати висоту, площу, об'єм на одне робоче місце);
- природного і штучного освітлення (знати та вміти розраховувати коефіцієнт природного освітлення, розташовувати освітлення відповідно до робочих місць учнів та дотримуватися Державних будівельних норм і ДСанПіН5.5.6.009-98);
- вибору матеріалів покриття підлоги, стін і стелі;
- мікроклімату (знати та вміти дотримуватися вимог п.5 ДСанПіН5.5.6.009-98, де визначається температура, відносна вологість і швидкість руху повітря);
- правил приведення системи електроживлення у відповідність до вимог правил електробезпеки;
- проектування і встановлення системи охорони і пожежної сигналізації;
- проектування і підключення локальної мережі та мережі Інтернет;
- дотримання вимог електробезпеки ДСТУ 3135.0-95, ГСТУ 79.002-99 та ГСТУ 79.003-99 при використанні електротехнічного обладнання;
- встановлення захисного заземлення (занулення) відповідно до вимог ГОСТ 12.1.030-81 та ДНАОП 0.00-1.21-98;
- вимог гігієнічних та ергономічних характеристик меблів – п.8.5 та п.8.6 ДСанПіН 5.5.6.009-98 і ДНАОП Н 10.02.99 №21, ДНАОП Н 10.02.99 №21;
- розташування робочого місця вчителя і учнів;
- розміщування аудиторної дошки й екрана пристрою колективного спостереження.

Отже, під змістом дуальної компетентності з організації матеріально-технічного забезпечення технологічного процесу та процесу професійної підготовки будемо розуміти підготовку виробничих приміщень, технічного забезпечення та санітарних умов до здійснення професійної підготовки.

Наступною розглянемо дуальну компетентність з організації

навчально-методичного забезпечення технологічного процесу та процесу професійної підготовки. Удосконалення процесу навчання та підвищення якості підготовки фахівців з комп'ютерних технологій значною мірою залежить від комплексного навчального-методичного забезпечення. Як правило, питаннями комплексно-методичного забезпечення з предмета займається сам навчальний заклад на місці, а саме: створює в навчальних кабінетах, майстернях і лабораторіях навчальні, методичні, наочні приладдя та технічні засоби навчання; підбирає навчальну, методичну літературу; розробляє дидактичні матеріали. Крім того, слідкує за тим, щоб засоби навчання в комплексі забезпечували навчальну діяльність викладача, майстра виробничого навчання та навчальну пізнавальну діяльність учнів на всіх етапах навчально-виховного процесу: на етапі подачі та сприйняття навчального матеріалу, на етапі закріплення та удосконалення знань і вмінь, на етапах їх застосування та контролю.

Таким чином, майбутній інженер-педагог, в якого сформована дуальна компетентність з організації навчально-методичного забезпечення технологічного процесу та процесу професійної підготовки, повинен володіти знаннями та вміннями з:

- нормативно-правових актів, на основі яких функціонує професійно-технічний навчальний заклад (знати та вміти застосовувати: закон України "Про освіту", закон України "Про професійно-технічну освіту", указ Президента "Про додаткові заходи щодо вдосконалення професійно-технічної освіти в Україні", Національну доктрину розвитку освіти, Державну програму "Вчитель", Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (у сфері вищої освіти), постанову КМУ № 507 від 27.08.2010 "Про внесення змін до Порядку надання робочих місць для проходження учнями, слухачами професійно-технічних навчальних закладів виробничого навчання та виробничої практики", постанову КМУ № 781 від 27.08.2010 "Деякі питання забезпечення підручниками та навчальними посібниками студентів вищих навчальних закладів, учнів загальноосвітніх і професійно-технічних навчальних закладів та вихованців дошкільних навчальних закладів", постанову КМУ № 784 від 27.08.2010 "Про затвердження Порядку працевлаштування випускників професійно-технічних навчальних закладів, підготовка яких проводилася за державним замовленням", Наказ Міністерства № 541 від 07.06.2011 "Про Державну цільову програму розвитку професійно-технічної освіти на 2011 – 2015 роки" тощо);

- навчальних засобів (знати та вміти підбирати або готувати підручники, навчальні посібники, довідники, збірники задач і завдань для вправ та самостійних робіт, комплекти інструкційно-технологічної документації тощо);

- дидактичних засобів (знати та вміти підбирати або готувати природні та зображувальні наочні приладдя, дидактичні матеріали тощо);

- технічні засоби навчання (знати та вміти підбирати або готувати демонстраційне обладнання, тренажери, тренувальні пристрої, програмне забезпечення для комп'ютерної техніки тощо);

- засобів для викладачів та майстрів виробничого навчання (знати та вміти підбирати або готувати конспекти лекцій з технічних дисциплін,

методичні розробки з кожної теми програми, методичні рекомендації, інформаційні матеріали про передовий педагогічний та виробничий досвід, тощо).

Отже, під змістом дуальної компетентності з організації навчально-методичного забезпечення технологічного процесу та процесу професійної підготовки будемо розуміти підготовку або підбір необхідного нормативно-правового, технічного, навчального та інформаційно-методичного забезпечення.

Наступною розглянемо дуальну компетентність з організації контролю технологічного процесу та процесу професійної підготовки.

Згідно з наказом України № 419 від 30.05.2006р. “Про затвердження Положення про організацію навчально-виробничого процесу у професійно-технічних навчальних закладах” до контролю за організацією навчально-виробничого процесу плануються заходи щодо здійснення контролю за станом навчальної, навчально-виробничої, навчально-виховної роботи, визначення рівня знань, умінь та навичок учнів, слухачів відповідно до вимог робочих навчальних планів та робочих навчальних програм ПТНЗ, органи управління освітою, засновники ПТНЗ організують та здійснюють поточний, тематичний, проміжний і вихідний контроль навчальних досягнень учнів, слухачів, рівень їхньої кваліфікаційної атестації. З упровадженням комп’ютерних технологій у навчальний процес актуальним є використання комп’ютерних систем контролю знань.

Крім того, майбутній інженер-педагог комп’ютерного профілю повинен здійснювати контроль за програмним забезпеченням, комп’ютерним обладнанням та периферійними пристроями комп’ютерних класів, кросових, серверних та інших навчально-виробничих приміщень.

Отже, майбутній фахівець, у якого сформована дуальна компетентність з організації контролю технологічного процесу та процесу професійної підготовки, повинен володіти знаннями та вміннями з:

- поточного контролю оцінювання навчальних досягнень учнів, слухачів (знати та вміти підбирати або розробляти поурочні опитування, проводити контрольні роботи і тематичні тестування тощо);
- тематичного контролю оцінювання навчальних досягнень учнів, слухачів (знати та вміти підбирати або розробляти контрольні завдання по завершенню вивчення теми робочої навчальної програми);
- проміжного контролю оцінювання навчальних досягнень учнів, слухачів (знати та вміти підбирати або розробляти завдання для проведення семестрових заліків, семестрової атестації (іспитів), річних підсумкових заліків, річної атестації (річних підсумкових іспитів), проміжної кваліфікаційної атестації (кваліфікаційного іспиту), індивідуальних завдань);
- вихідного контролю оцінювання навчальних досягнень учнів, слухачів (знати та вміти підбирати або розробляти завдання до державного кваліфікаційного іспиту або захисту дипломної роботи, проекту чи творчої роботи);
- комп’ютерної системи контролю знань (знати та вміти підбирати або розробляти комп’ютерні системи контролю знань для проведення всебічної оцінки навчальних досягнень учнів, слухачів);

– життєвим циклом програмного забезпечення, комп'ютерного та периферійного обладнання (знати та вміти підбирати, встановлювати, оновлювати або розробляти навчальне і контролююче програмне забезпечення; підбирати, підключати та відновлювати периферійні пристрої, тощо).

Отже, під змістом дуальної компетентності з організації контролю технологічного процесу та процесу професійної підготовки будемо розуміти розробку системи контролю (знань та вмінь студентів, контролю за функціонуванням технічних процесів) та організації функціонування системи контролю.

Висновки і перспективи подальших пошуків у напрямі дослідження. Таким чином, був визначений зміст дуальних компетентностей з організації матеріально-технічного забезпечення технологічного процесу та процесу професійної підготовки; навчально-методичного забезпечення технологічного процесу та процесу професійної підготовки; контролю технологічного процесу та процесу професійної підготовки. Крім цього, виокремлено знання і вміння по кожній дуальній організаційній компетентності, якими повинен володіти майбутній інженер-педагог комп'ютерного профілю. Відповідно до перспектив подальшого дослідження необхідно встановити відповідність змісту підготовки майбутніх інженерів педагогів комп'ютерного профілю зі змістом визначених дуальних організаційних компетентностей.

ЛІТЕРАТУРА

1. Окорський В. П. Основи менеджменту : навч. посіб. / В. П. Окорський. – Рівне : НУВГП, 2009. – 400 с.
2. Никитина Н. Н. Основы профессионально-педагогической деятельности : учеб. пособ. / Н. Н. Никитина, О. М. Железнякова, М. А. Петухов. – М. : Мастерство, 2002. – 288 с.

УДК 378.22+37.013.32:33(043.3)

О. А. Чернега,
кандидат педагогічних наук,
старший викладач
(Бердянський державний
педагогічний університет)

ФОРМУВАННЯ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ СТУДЕНТІВ ЗАСОБАМИ ЕВРИСТИЧНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ

Постановка проблеми. Майбутнє України пов'язують з формуванням "інтегративно-інноваційного фахівця", який має адаптуватися не тільки до постійних змін у власному житті, економічному просторі, науці й технологіях, а й бути ініціатором і виробником цих змін. Професійними компетентностями сучасної спільноти визнаються: здатність і готовність до неперервної освіти, постійного вдосконалення, підготовку й самонавчання, професійної мобільності; прагнення до нового; креативність і